

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Controversiarvm Omnivm Hvivs Ævi Lvthero-Calvinisticarvm Libri Tres

Coppenstein, Johann Andreas

Mogvntiæ, 1627

XLVI. Verba, Hoc est Corpus meum: propriè, an figurate sint exponenda?

urn:nbn:de:hbz:466:1-35233

explicatio: quia id nondum erat. Ideo etiam hæretici verba ista Cœnæ suæ præmittunt; quod absque iis non putent esse Sacramentum. Denique in scriptura ubique præcedit mysterium, & subiicitur explicatio: hæc autem verba præcedunt Sacramentum; non igitur sunt explicatoria, sed operatoria. Et sic aheneus murus, ecce luteus est.

AD II. Imperturbati communicant, 1. Quia, *Ioann. 6.* Dominus eos instruxerat. 2. Quia, traditor mysterii erat & mentium illuminator: hinc nec hodie rudes ad idem turbantur; sed infideles.

AD III. Corpus Christi proprie ore manducatur, id est, sumitur; non atteritur. Dein; species manducantur, & sub his Corpus Christi, non absolute: sicut accidentia, cuiusque cibi manducantur, non substantia.

AD IV. Lutheri jocus: Esto, panis & vinum sint à Christo creata; non tamen idcirco sunt Corpus & Sanguis Christi: quia de his dicitur, *quod pro vobis datur: Qui pro vobis effundetur. &c.* quæ iis nequeunt convenire.

Q V Æ S T I O XLVI.

Verba, Hoc est Corpus meum: proprie, an figurate sint exponenda?

SACRAMENTARIUM quàm infanda commentum sint, hæcenus aperui: Pertendunt, imprimis autem CALVINISTÆ, inde ab Zwinglio, (vnde & Zwingliani audiunt) figurate accipi oportere istud, *Hoc est Corpus meum.*

SVADENT, (præter iam dicta;) istis. I. Quia, ait Calvinus *Instit. libr. 4. c. 17. §. 21. 22.*

Aut EST, in Scriptura ponitur pro significato, aut prædicatum figurate: Vt *Genes. 17. Circumcisio est fœdus. Exo. 12. Agnus est pascha. I. Cor. 10. Sacrificia sunt expiationes. Matth. 3. Columba est Spiritus Sanctus. 1. Cor. 10. Panis est Communicatio Corporis. Matth. 13. Ego sum ofitium.* Et verò complures hæretes sunt ex pertinace Literæ proprietate exortæ; vt Antropomorphitæ. &c.

II. CALVINVS ibid. §. 23. Corpus significatur aut solum: ergo erit sine anima & sanguine: Aut totum; ergo &c. 1. Vel barcologa erit, *hoc est Corpus, hic est Sanguis;* hæc enim idem significabunt: pote itque dici de panis, *hic est Sanguis. &c.* 2. Vel erit tropus intellectio dictus. Et sic debet tropicè capi.

III. CALVINVS, Martyr. &c. 1. *Cor. Hic calix novum Testamentum: sicut in meo Sanguine:* Duo hic tropi: *Calix*, continens pro contento: *Testamentum*: nam Vinum & Sanguis non sunt proprie Testamentum, sed signum. 1. Quia, alioquin omni die innovaretur testamentum. 2. Sæpè moretetur Christus, testamentum valeret. 3. *Matth. Hic est Sanguis novi Testamenti.* Ergo non ipsum testamentum. At quod erat in calice erat testamentum: teste Luca: *Ego in calice non erat Sanguis.* 4. Lucas & Paulus *Hic calix est Testamentum in Sanguine:* Sic est Sanguis in sanguine; quod absurdum; & impossibile, vt idem sit in seipso. Vnde *Matthæus & Marcus, Hic est sanguis meus;* debet exponi per Lucam & Paulum, *Hoc est Testamentum in meo Sanguine:* id est, signum testamenti in Sanguine confirmati. Et *Hoc est Corpus meum,* debet exponi: *Hoc est Testamentum in Corpore meo.* Nam Corpus & Sanguis stabilierunt testamentum: non exponi debent proprie, nisi Corpus & Testamentum esse velimus idem. Hic Achilles Calvini.

IV. *Hoc facite in meam commemorationem.* At memoria est absentium: ergo panis & vinum non sunt Corpus & Sanguis: ergo hæc tropicè capi debent.

V. Non bibam ex hoc genimine vitis. &c. hoc dictum post Consecrationem: ergo post eam verum fuit vinum; quare dictum figuratè est *Sanguis*.

AUTOR. Dominus propriè locutus est. I. Docetur ex MATERIA, de qua sermo est; illa est *Pactum, Sacramentum, Testamentum, Lex, Dogma*: quæ omnia propriam locutionem requirunt; non figuratam. 1. *Sacramentorum* Institutio fit propriis verbis: Vt *Gen. 17.* Circumcisio. *Exod. 12.* Agnus paschalis. In *Leuitico*, Sacrificia: *Matth. 28.* *Mar. ult.* *Ioann. 3.* Baptismi Institutio, aut promulgatio potius. Et si vox, *Renasci*, figurata sit, mox tamen exponitur per, *Ex aqua & Spiritu Sancto*. Dein; illa pertinet ad effectum Sacramenti; non ad essentiam. 2. *Testamentum, Exod. 24.* vetus propriis verbis instituitur; ergo & Nouum, *Matt. 26.* *Hic est Sanguis Noui Testamenti.* *Luc. 22.* *Hic calix nouum Testamentum est in meo sanguine.* Vide *Hebr. 9.* Sic & in ciuilibus consuetum est condi Testamenta. *Bell. l. 1. c. 9.* 3. *Pactum*, item; ne cauillis sit locus; constare propriis debet. Ideo pactum vocatur testamentum, *Exod. 24.* *Hebr. 9.* 4. *Præceptum* item; vt hîc, *Accipite, comedite, Hoc facite.* 5. *Dogmata* item; non nisi propriis verbis tradi in Scriptura solent: ergo & istud: *Hoc est Corpus meum.*

Præcepta autem quædam sunt purè tantum præcipientia; quædam etiam exhortantia. Et in hisce tropi inueniuntur; non in illis. Deinde verissimè S. *Aug. l. 2.* Doct. Christi; c. 6. 9. *Nihil obscure dictum in Scripturis, quod spectet ad FIDEM, vel MORES, quod non planissimè sit dictum in aliis locis.*

II. Docetur à personis: Dominus loquebatur Discipulis rudibus, non Scribis doctis, troporumq; gnaris; Tempore & loco, quæ lusum tropicum non admittebant: Euangelistæ & Paulus iisdem vtuntur verbis; cum alioquin sese explicare soleant. Nec vlli vnquam interpretes tropum in his agnouerunt; præter hæreticos.

III. Docetur à Communi Regula interpretandi Scripturam; quæ est, Nūquam dimittendus verborum sensus proprius; nisi cogat Scriptura alia; aut Fidei articulus alius: aut Consensus communis sic intelligentium. Sin'; peribit fides; remanebitque opinio in Diuinis, errores innumeri seminabuntur. Patet in hæreticis, qui opinionibus circumaguntur, non fide.

IV. Docetur. *Marcus, 2it, panem εὐλογῆσας, benedixit; Calicem εὐχαριστήσας, gratias agens.* *Luc.* & Paulus de utroque aiunt, *εὐχαριστήσας*: Vtrumque factum est, & vnum in altero intelligitur: sicut *1. Tim. 4.* *Nil reiiciendum, quod cū Gratiarum actione percipitur; Sanctificatur enim per Verbum Dei & orationem: vbi in Gratiarum actione intelligitur Oratio sanctificans.* Vnde Dominus *gratias agens benedixit*, id est, consecrauit: Non solum, vt Sacramentarii volunt, *benedixit Deo, seu, gratias egit.* Hinc, *1. Cor. 10.* *Calix, cui Benedicimus: εὐλογῶμεν, id est, quem benedicimus, scil. quem accipimus, frangimus, damus.* Dominus autem non sœuit res *Benedicere*, nisi Magnum quid patraturus: *Benedictio autem Dei est Effectio Magni alicuius ac Miri; vt Luc. 9.* in panum multiplicatione, & *Matt. 15.* *Marc. 8.* & in Coena. Aquam verò nusquam

o o quam

quam benedixit; quia in hac nulla futura erat transubstantiatio.

DICO AD I. Multipliciter peccat hoc argum: 1. Et si *Est* sæpè figuratè ponitur; non tamen semper: at sæpius *Est* significat *Est* in Scriptura. 2. Exempla allata non sunt huic, *Hoc est Corpus meum*, similia: nam in iis disparata prædicantur de disparatis; vt *boues sunt anni*; *semen est Verbum*. &c. quæ propriè esse vera non possunt. 3. Quædam falso citantur: vt *Sacrificia sunt expiationes*: quod nec est Leu. 16. nec vsquam. Psal. 84. *Arca videtur Deus Dierum*. I. Cor. II. *Ecclesia est Christus*. &c. cum dicatur *ita est Christus*. 4. Quædam malè exponuntur; Vt *Agnus est Pascha*, non quòd significet; cum nulla sit inter occisionem agni, & transitum Domini similitudo; sed quòd ita dicitur: Vt, *Vbi vis paremus tibi comedere Pascha?* *Necesse erat occidi Pascha*. In illo, *Petra erat Christus*: non Petra ipsa, sed spiritalis & inuisibilis petra, scilicet Christus sequebatur eos, vt Deus eis omnia prouidens. In hoc: *Panis est communicatio*: Non ita: sed *Communicatio panis nonne communicatio Corporis Domini est?* Sic, *Baptismus est lauacrum*, id est, non significat lauare, sed verè lauat animas. 5. In omnibus adductis locis est vel tropus, vel quid obsecrum; additurque explicatio: Et in similitudinibus, parabolis, Visionibus *Est* accipi sine tropo pro significat potest: quia talium essentia posita est in significando. At istud, *Hoc est Corpus meum*, non est explicatio, aut similitudo, sed Assertio.

AD II. In *Corpus* intelligitur solum Corpus; in *Sanguis*, solus Sanguis;

ob necessariam tamen Concomitantiam distracta non sunt: singula in singulis verbis significantur; Coniunctio tamen non significatur. Vt, *Hoc est Corpus Petri*: propriè hoc significat; non lequitur tamen id carere animà: Vt, *Verbum Caro factum est*, non sola, sed cum anima.

AD III. In *Calix* est tropus: nam vas non ipsum bibitur, aut effunditur; sed liquor. Ideo explicatio additur ab Luca & Paulo; *Hic est calix*, apud Matthæum & Marcum *Hic est sanguis*. Vt Testamentum bifariam capitur: 1. Pro voluntate ipsa testatoris: Vt Exod. 24. *Hic est sanguis fœderis*, seu, vt Heb. 9. *Testamenti*: scilicet. quo confirmatur Dei voluntas promissioq; 2. Pro authenticò instrumèto de voluntate testatoris, per quod hæres ius ad hereditatem acquirit: Iudæi ad terram promissionis, Christiani ad Gratiam & Gloriam: quæ per Instrumenta Sacramentorum applicatur. 1. Vnde quotidie innouatur Repetendo, non Instituendo. 2. Nec Mors Christi fait Testamentum, sed instituti huius confirmatio: & institutum infinities repeti potest. 3. Apud Matthæum capitur Testamentum pro Voluntate Christi: apud Lucam pro Instrumento: Vtrumque verè ac propriè. 4. Verum est, non absurdum: *Hic calix*, id est, *Sanguis nouum Testamentum est in meo Sanguine*: scilicet. in cruce effuso, cruentè hic semel; ille Sacramentaliter prælens sub specie vini. Quia Sanguis Sacramentalis est Testamentum in Sanguine Crucis semel effuso. Vnde, *IN*, significat hanc Causam instrumentalem, non Contin-

mentiam; poniturque pro P E R. q.d. Testamentum nouum sanciri per Sanguinem. Sicut Ephes. 2. *Facti sumus proprie in Sanguine eius.*

AD IV. Hoc, in mei memoriam, exponitur I. Corinth. II. *Mortem Domini annuntiabitis*, sc. præteritam Christi præsentis: non in absentis Christi memoriam.

AD V. Lucas meminit duorum calicum: Vnius ante Consecrationem, post esum agni: & hunc vocat *genimen vitis*: Alterius post Consecrationem panis: & hic, ait, *est Sanguis*. Ita S. Hieronymus in *Matth. 26. Beda, Theophilactus. &c.* S. Augustinus id non expendit, ad alia properans.

Q V Æ S T I O XLVII.

An Realis Præsentia Christi in Sacramento docetur ex V S V in S. Scriptura contento?

SACRAMENTARIJ & Calvinistæ Realem Præsentiam negant: Asseruntque absentiam, ac

SVADENT istis. I. Martyr ad Gardin. Christus est in cælo ad Dexteram Dei: ergo non in pixide; nisi cælum velimus in pixide contineri. Nam Christi Corpus est in cælo, & est in Sacramento: ergo Sacramentum est in cælo. 2. Petrus Martyr. *Quod intrat in os, in secessum mittitur; sed Christus non in secessum mittitur: ergo nec intrat in os.* 3. Matth. 24. *Si dixerint: Ecce hic, aut illic est Christus: nolite credere: ergo non est in altari, & cælo.* 4. Matth. 26. *Me non semper habebitis vobiscum.* Ita Calvinus, & Martyr a iunt hoc falsum fore. Et Augustinus per hoc intelligit præsentiam Carnis: at Maiestatis, per illud: *Vobiscum sum omnibus diebus.*

5. CALVINVS Inst. I 4. c. 17. §. 27. *Christus, qua homo ascendit in cælum; & Act. 3. Oportet illum cælum suscipere, usque ad tempus restitutionis omnium: Philipp. 3. Unde Saluatorem expectamus; tunc, non ante. Falsum igitur est, eum sæpe descendere in Eucharistiam.* 6. Calvinus ibidem. *Veritas carnis Christi probatur aspectu & contactu.* Luc. 24. *At in Cæna solus panis videtur & tangitur.* 7. Ioann. 6. *Spiritus est, qui vivificat, caro non prodest quicquam.* Hic Achilles Zwinglii. *At, ait Martyr, Capharnaïta, & Papiста putant carnem Christi corporaliter manducandam.* 8. Ioann. 12. *Vbicum ego, illic & minister meus erit:* At sancti non sunt in Eucharistia; ergo nec Christus. Et, ait Martyr, *impie faciunt, qui eum à gloria Patriæ ad hæc inferiora devocant.* &c. Plura Belarm. l. 1. c. 14.

AVTOR. Realis Præsentia Christi in Eucharistia docetur ex Vsu aliorum S. Scripturæ locorum. I. Vt, I. Cor. 10. *Calix Benedictionis, cui benedicimus, nonne Communicatio Sanguinis Christi est? Et Panis, quem frangimus, nonne Communicatio Corporis Christi est?* 1. Quia, *calix Benedictionis est: ideo Consecratio necessaria est, & Effectiva, non precatória. Et Effectiva ut vinum fiat Sanguis; non, ceu CALVINVS & MARTYR volunt, ut commune unum fiat Sacramentum figurativum.* Cur in aqua Baptismi, in Manna, in agno, &c. nulla opus Benedictione seu Consecratione? Quia, nulla isthic transubstantiatio. 2. Quia, *panis quem frangimus, id est, offerimus, immolamus; ut recte CALVINVS & MARTYR nobiscum volunt; non quem distribuimus. At non immolam⁹ panem nudum; sed Agnum mysticum, Christum.* Unde ait: *Communicatio est Corporis & Sanguinis.*

O o 2 I. Quia